

01. परा-अयते भवति -

(1) परायते	(2) पलायते
(3) पारायते	(4) पर्यावर्तते

02. मीमांसादर्शनस्य प्रणेताऽस्ति -

(1) सायणाचार्यः	(2) जैमिनिः
(3) माधवाचार्यः	(4) गौतमः

03. पुराणानां कर्ताऽस्ति -

(1) व्यासः	(2) सूतः
(3) शुकदेवः	(4) शौनकः

04. योगसूत्रस्य प्रथमं सूत्रं वर्तते -

(1) अथातो योगजिज्ञासा	(2) अथातो योगः
(3) अथ योगं व्याख्यास्यामः	(4) अथयोगानुशासनम्

05. गोपथब्राह्मणं संबद्धं वर्तते-

(1) ऋग्वेदेन	(2) यजुर्वेदेन
(3) सामवेदेन	(4) अथर्ववेदेन

06. सांख्यमतानुसारं पुरुषो वर्तते -

(1) त्रिगुणात्मकः	(2) चेतनः
(3) प्रधानः	(4) अव्यक्तः

07. विवाहस्य भेदा भवन्ति -

(1) 4	(2) 6	(3) 8	(4) 10

08. आगमशास्त्रमतेन जगतःस्वरूपं विद्यते -

(1) विवर्तः	(2) सत्यम्
(3) मिथ्या	(4) शून्यम्

09. स्याद्वादः सिद्धान्तोस्ति -

(1) आगमशास्त्रस्य	(2) न्यायशास्त्रस्य
(3) जैनशास्त्रस्य	(4) सांख्यशास्त्रस्य

10. मीमांसा पदस्य लक्ष्यार्थः -

(1) जिज्ञासा	(2) न्यायः
(3) विचारः	(4) ऊहनम्

11. पुत्राः कतिविधाः?

(1) नवविधाः	(2) दशविधाः	(3) एकादशविधाः	(4) द्वादशविधाः

12. पित्राद्युद्देशेन श्रद्धया प्रदीयते यत्तत् ।

- (1) श्राद्धम् (2) स्मार्तम् (3) औपासनम् (4) ज्ञानम्

13. द्विजातीनां शुश्रूषां धर्मो वर्तते ।

- (1) ब्राह्मणस्य (2) शूद्रस्य (3) विशः (4) क्षत्रियस्य

14. श्राद्धे पवित्राः सन्ति ।

- (1) तिलाः (2) भूमिः (3) आसनम् (4) जलम्

15. पुत्रे जाते सति कः संस्कारः भवति ?

- (1) जातकर्म (2) नामकरणम् (3) उपनयनम् (4) चूडाकर्म

16. वेदाध्ययनान्तरं क्रियते ।

- (1) नामकरणम् (2) विवाहः (3) समावर्तनम् (4) निष्क्रमणम्

17. समयान्मिथः ।

- (1) गान्धर्वः (2) राक्षसः (3) पैशाचः (4) आसुरः

18. श्राद्धकर्मणि प्रथमाधिकारी भवति ।

- (1) औरसपुत्रः (2) दत्तकपुत्रः (3) जाया (4) दौहित्रः

19. षड्विधं किम् ?

- (1) स्त्रीधनम् (2) विद्याधनम् (3) पितृधनम् (4) पितामहधनम्

20. पौनर्भवः कस्य प्रकारः ?

- (1) पुत्रस्य (2) पुनर्जन्मस्य (3) संस्कारस्य (4) इहलोकस्य

21. चतस्र एव विद्या इति ।

- (1) याज्ञवल्क्यः (2) व्यासः (3) गौतमः (4) कौटिल्यः

22. कति व्यसनानि ।

- (1) त्रयोदश (2) द्वादश (3) सप्तदश (4) अष्टादश

23. कति विधानि राज्याङ्गानि ।

- (1) पञ्च (2) सप्त (3) दश (4) द्वादश

24. व्यासेन कति संस्काराः वर्णिताः ।

- (1) त्रयोदश (2) पञ्चदश (3) षोडश (4) सप्तदश

25. स्मृतिर्नाम किम् ?

- (1) धर्मशास्त्रम् (2) स्मरणम् (3) वेदः (4) पुराणम्

26. पञ्चमहायज्ञाः कस्य विहिताः ।

- (1) वानप्रस्थिनः (2) ब्रह्मचारिणः (3) संन्यासिनः (4) गृहस्थस्य

27. धर्मशब्दे कः प्रत्ययः ।

- (1) मन् (2) मतुप् (3) तुमुन् (4) डीप्

28. माधवमते अब्दः कतिविधः ?

- (1) द्वि (2) त्रि (3) चतुर (4) पञ्च

29. नक्तव्रतस्य मुख्यः कालः कः ?

- (1) प्रदोषः (2) निशीथः (3) मध्याह्नः (4) पूर्वालः

30. व्यवहारस्य कतिपादाः सन्ति ?

- (1) चत्वारः (2) पञ्च (3) षड् (4) सप्त

31. षड्कर्माणि कस्य ?

- (1) ब्राह्मणस्य (2) क्षत्रियस्य (3) वैश्यस्य (4) शूद्रस्य

32. अध्यग्निः किमस्ति ?

- (1) स्त्रीधनम् (2) विद्याधनम् (3) शौर्यधनम् (4) दिव्यम्

33. सुरापानं किमस्ति ?

- (1) महापातकम् (2) अनुपातकम् (3) अतिपातकम् (4) उपपातकम्

34. जन्माष्टमी कस्मिन् मासे ?

- (1) भाद्रमासे (2) श्रावणमासे (3) आश्विनमासे (4) कार्तिकमासे

35. माघमासे भवति ।

- (1) वसन्तपञ्चमी (2) वटसावित्री (3) नागपञ्चमी (4) रामनवमी

36. गर्भाधानं कदा क्रियते ?

- (1) रात्रौ (2) अहोरात्रम् (3) ऋतुकाले (4) दिने

37. चूडा कार्या ।

- (1) यथाकुलम् (2) यथोचितम् (3) यथा अवसरः (4) सोमवासरे

38. संस्कारः कस्य विषयः ।

- (1) धर्मसूत्रस्य (2) गृह्यसूत्रस्य (3) श्रौतसूत्रस्य (4) शुल्वसूत्रस्य

39. कृच्छ्रम् नाम किम् ?

- (1) व्रतम्   (2) पातकम्   (3) यज्ञः   (4) संस्कारः

40. प्रायश्चित्तरूपेण क्रियते ।

- (1) उपनयनम्   (2) योगदानम्   (3) चान्द्रायणम्   (4) निष्क्रमणम्

Short Answer Questions**लघु उत्तरीय प्रश्न**

Note: Attempt any **five** questions. Write answer in **150-200** words. Each question carries **16** marks. Answer each question on separate page, after writing Question Number.

किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए। प्रत्येक का उत्तर **150-200** शब्दों में दीजिए। प्रत्येक प्रश्न **16** अंकों का है। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर अलग पृष्ठ पर प्रश्न संख्या लिखकर शुरू करें।

01. धर्मलक्षणानि विमृश्य धर्मप्रमाणानि ग्रन्थोक्तरीत्या प्रतिपादयत ।
02. व्यवहारदर्शनविधिं प्रतिपाद्य व्यवहारदर्शनविधौ दृष्टादृष्टफलविचारः प्रतिपादनीयः ।
03. दण्डस्वरूपं विलिख्य प्रजारक्षणे तस्य किं वैशिष्ट्यमिति यथाग्रन्थं विवेचयत ।
04. आश्रमचतुष्टस्य धर्माः के ? इति उदाहरणपूर्वकं यथाग्रन्थमुपपादयत ।
05. आशौचं नाम किम् ? किं तस्य स्वरूपमिति स्वाधीतदिशा उपपादयत ।
06. मलमासलक्षणं विमृश्य तत्र कार्याकार्यञ्च साधु वर्णयत ।
07. पञ्चमी पूर्वविद्धा कुत्र ग्राह्या परविद्धा च कुत्र ग्राह्येति ग्रन्थदिशा प्रतिपादयत ।
08. पितृधने पुत्राणामधिकारः कदा कथञ्च भवति इति ग्रन्थोक्तरीत्या प्रतिपादयत ।

09. लीधनं कति विधम् ? किं तस्य स्वरूपमिति यथाग्रन्थं प्रतिपादयत ।
10. श्राद्धपदं व्युत्पाद्य श्राद्धमेदान् सलक्षणं निरूपयत ।